

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2022

GESKIEDENIS V2

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye en 'n addendum van 14 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B, wat op die voorgeskrewe inhoudsraamwerk in die KABV-dokument gebaseer is.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA

VRAAG 2: DIE OPKOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

VRAAG 3: WATTER IMPAK HET GLOBALISASIE OP ONTWIKKELENDE LANDE GEHAD?

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

VRAAG 5: DIE OPKOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE: ONDERHANDELDE OOREENKOMS EN DIE RNE

VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989

2. AFDELING A bestaan uit DRIE brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.
3. AFDELING B bestaan uit DRIE opstelvrae.
4. Beantwoord DRIE vrae soos volg:
 - 4.1 Minstens EEN moet 'n brongebaseerde vraag wees en minstens EEN moet 'n opstelvraag wees.
 - 4.2 Die DERDE vraag kan óf 'n brongebaseerde óf 'n opstelvraag wees.
5. Jy word aangeraai om ten minste EEN uur per vraag te spandeer.
6. In die beantwoording van die vrae moet jy jou kennis, vaardighede en insig toepas.
Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van die bronne as antwoorde.
7. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
8. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag maar nie meer as TWEE vrae uit hierdie afdeling nie. Bronmateriaal wat gebruik moet word om hierdie vrae te beantwoord, is in die ADDENDUM vervat.

VRAAG 1: HOE HET WIT SUID-AFRIKANERS DIE APARTHEIDSREGERING GEDURENDE DIE 1980's UITGEDAAG?

Bestudeer Bron 1A, 1B, 1C en 1D en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Verwys na Bron 1A.

- 1.1.1 Definieer die term *diensplig* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.1.2 Wat, volgens die bron, was die hoofdoelwitte van die ECC? (2 x 1) (2)
- 1.1.3 Waarom dink jy, was die ECC teen diensplig en militarisering gekant? (1 x 2) (2)
- 1.1.4 Verduidelik hoe die SAW die apartheidstelsel binne en buite Suid-Afrika in die middel-tagtigs beskerm en gehandhaaf het. (2 x 2) (4)

1.2 Bestudeer Bron 1B.

- 1.2.1 Waarom, dink jy, het die ECC vir 'n beëindiging van militêre diensplig gevra? (1 x 2) (2)
- 1.2.2 Waarmee, volgens die bron, het jong mans te staan gekom wat geweier het om diensplig te verrig? (2 x 1) (2)

- 1.3 Vergelyk Bron 1A en 1B. Verduidelik hoe die bewyse in Bron 1B die inligting in Bron 1A ondersteun rakende die redes waarom die ECC anti-militêre diensplig-veldtogte gehou het. (2 x 2) (4)

1.4 Lees Bron 1C.

- 1.4.1 Noem die eerste jongman uit die bron wat geweier het om in die SAW te dien. (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Lewer kommentaar op wat Anton Eberhard met sy stelling geïmpliseer het: "Dit is my oortuiging dat die huidige regering geen reg het om aan bewind te bly nie, en enige organisasie wat dit in staat stel om dit te doen, kan nie ondersteun word nie," in die konteks van sy teenkanting teen diensplig. (2 x 2) (4)
- 1.4.3 Haal bewyse uit die bron aan wat die heersende wit houding teenoor beswaarmakers beklemtoon. (1 x 2) (2)
- 1.4.4 Watter deurslaggewende faktore, volgens die bron, het Eberhard se besluit beïnvloed om nie aan sy oproep gehoor te gee nie? (2 x 1) (2)

1.5 Raadpleeg Bron 1D.

- 1.5.1 Hoekom dink jy was die land in 1985 aan die brand? (2 x 2) (4)
- 1.5.2 Verduidelik die term *sluipmoord* in die konteks van opposisie teen die regering se beleid in die 1980's. (1 x 2) (2)
- 1.5.3 Hoe, volgens die bron, het die regering die aktiwiteite van die ECC onderdruk? (3 x 1) (3)
- 1.5.4 Lewer kommentaar op wat Adriaan Vlok met sy stelling geïmpliseer het: "... dat die ECC deel was van die revolusionêre aanslag teen Suid-Afrika." (1 x 2) (2)
- 1.5.5 Hoe bruikbaar sal hierdie bron wees vir 'n historikus wat die reaksie van die regering op die totstandkoming van die ECC navors? (2 x 2) (4)

- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe wit Suid-Afrikaners die apartheidsregering gedurende die 1980's uitgedaag het. (8)
- [50]**

VRAAG 2: HOE HET DIE WAARHEID-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) DIE MOORD OP AKTIVIS SIPHIWO MTIMKULU GEHANTEER?

Bestudeer Bron 2A, 2B, 2C en 2D om die volgende vrae te beantwoord.

2.1 Bestudeer Bron 2A.

- 2.1.1 Wat, volgens die bron, was die Waarheidskommissie se werk sedert April 1996? (2 x 1) (2)
- 2.1.2 Definieer die term *amnestie* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Wie, volgens die bron, was die kommissie se rots van geloofwaardigheid? (1 x 2) (2)
- 2.1.4 Lewer kommentaar oor wat met die volgende stelling geïmpliseer word: 'die amnestieverhore het wettige tontrekkery geword,' in die konteks van die doelwitte van die WVK. (2 x 2) (4)

2.2 Raadpleeg Bron 2B.

- 2.2.1 Noem die organisasie vanuit die bron waarby Mtimkulu in 1979 aangesluit het. (1 x 1) (1)
- 2.2.2 Waarom, dink jy, het die veiligheidspolisie Mtimkulu en sy bewegings fyn dopgehou? (2 x 2) (4)
- 2.2.3 Definieer die term *marteling* in die konteks van die WVK. (1 x 2) (2)
- 2.2.4 Hoe, volgens Joyce Mtimkulu, is haar seun gemartel? (2 x 1) (2)

2.3 Verwys na Bron 2C.

- 2.3.1 Waarom, dink jy, is hierdie foto geneem? (2 x 2) (4)
- 2.3.2 Watter bewyse in die bron stel voor dat Sphiwo Mtimkulu die stryd teen apartheid sal voortsit? (1 x 2) (2)

- 2.4 Vergelyk Bron 2B en 2C. Verduidelik hoe die bewyse in Bron 2C die inligting in Bron 2B aangaande die behandeling van anti-apartheidsaktiviste deur die NP-regering, ondersteun. (2 x 2) (4)

2.5 Lees Bron 2D.

2.5.1 Wie, volgens die bron, het erken dat hy die Oos-Kaapse studenteleier Sipiwo Mtimkulu, tereggestel het? (1 x 1) (1)

2.5.2 Waarom, dink jy, het generaal Nic van Rensburg oorspronklik gelieg oor sy betrokkenheid by die moord op Sipiwo Mtimkulu? (2 x 2) (4)

2.5.3 Wie, volgens die bron, is saam met Sipiwo Mtimkulu ontvoer en vermoor? (1 x 2) (2)

2.5.4 Lewer kommentaar oor wat Van Rensburg geïmpliseer het toe hy Mtimkulu en Madaka beskryf het as 'twee groot ratte (dele) in die revolusionêre stryd' wat uitgeskakel moes word. (1 x 2) (2)

2.5.5 Verduidelik die betroubaarheid van hierdie bron vir 'n historikus wat die moord op Sipiwo Mtimkulu bestudeer. (2 x 2) (4)

2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe die Waarheid-en-Versoeningskommissie (WVK) die moord op die aktivis Sipiwo Mtimkulu gehanteer het. (8)

[50]

VRAAG 3: WATTER IMPAK HET GLOBALISASIE OP ONTWIKKELENDE NASIES GEHAD?

Bestudeer Bron 3A, 3B, 3C en 3D om die volgende vrae te beantwoord.

3.1 Lees Bron 3A.

- 3.1.1 Definieer die begrip *globalisasie* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 3.1.2 Identifiseer die TWEE finansiële instellings uit die bron wat globalisering op die wêreld afdwing. (2 x 1) (2)
- 3.1.3 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik die verband tussen globalisering en demokrasie. (1 x 2) (2)

3.2 Verwys na Bron 3B.

- 3.2.1 Wat, volgens die bron, was die resultate van globalisering? (2 x 1) (2)
- 3.2.2 Lewer kommentaar op waarom globalisering nie die gaping tussen die wêreld se armste lande en die wêreld se rykste lande kan verminder nie. (2 x 2) (4)
- 3.2.3 Verduidelik of McDonalds gesien kan word as 'n voorbeeld van hoe tipiese besighede in die globale ekonomie funksioneer. (2 x 2) (4)
- 3.2.4 Wat, volgens die bron, is die rolle van minder ekonomies ontwikkelde lande in 'n geglobaliseerde ekonomie? (2 x 1) (2)

3.3 Raadpleeg Bron 3C.

- 3.3.1 Verduidelik die boodskap wat die spotprent aangaande globalisasie oordra. (2 x 2) (4)
- 3.3.2 Haal bewyse uit die bron aan wat verduidelik waarom Afrika nie bereid was om die Weste te vergewe nie. (2 x 1) (2)
- 3.3.3 Lewer kommentaar oor die impak van globalisering soos in die spotprent uitgebeeld op:
- (a) Die Weste (1 x 2) (2)
- (b) Lande van Afrika (1 x 2) (2)

- 3.4 Verwys na Bron 3B en 3C. Verduidelik hoe die bewyse in Bron 3C die inligting in Bron 3B ondersteun aangaande die invloed wat globalisering op ontwikkelende nasies gehad het. (2 x 2) (4)

3.5 Bestudeer Bron 3D.

- 3.5.1 Noem enige TWEE deurslaggewende rolle uit die bron wat globalisering op Derdewêreldlande speel. (2 x 1) (2)
- 3.5.2 Verduidelik die konsep *kulturele imperialisme* in die konteks van globalisering. (1 x 2) (2)
- 3.5.3 Lewer kommentaar oor die beperking van die inligting in hierdie bron vir 'n historikus wat die impak wat globalisering op ontwikkelende lande gehad het, bestudeer. (2 x 2) (4)
- 3.5.4 Hoe, volgens die bron, is Derdewêreldlande met die res van die wêreld verbind? (2 x 1) (2)

- 3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy die impak wat globalisering op onder-ontwikkelende nasies het, verduidelik. (8)
- [50]**

AFDELING B: OPSTELVRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag in hierdie afdeling, maar nie meer as TWEE vrae nie.

Die opstel moet min of meer DRIE bladsye lank wees.

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

'Die Swart Bewussyn-filosofie het trots onder swartes ingeboesem en hulle gemobiliseer om die apartheidstaat in Suid-Afrika in die 1970's uit te daag.'

Stem jy saam met die stelling? Motiveer jou argument deur van relevante bewyse gebruik te maak.

[50]**VRAAG 5: DIE OPKOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE: ONDERHANDELDE OOREENKOMS EN DIE RNE**

'Terwyl hy die nodige erkenning gegee word, moet daarop gelet word dat die geboorte van 'n demokratiese Suid-Afrika op 27 April 1994 nie net die gevolg was van die rol wat Nelson Mandela gespeel het nie.'

Bespreek die stelling krities. Motiveer jou argument deur relevante bewyse te gebruik.

[50]**VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989**

Verduidelik tot watter mate Gorbachev se hervormingsbeleide van glasnost en perestroika die Nasionale Party en African National Congress beïnvloed het om in 1994 'n ooreenkoms te bereik.

Motiveer jou argument deur relevante bewyse te gebruik.

[50]**TOTAAL: 150**